

DUMINECA

Organ de propagandă religioasă și morală
și organ informativ al AGRU-lui din Eparhia Maramureșului

Suroul de distribuire: Librăria Asociațiunii Sighet, Piața Unirii No. 25

Apare în fiecare Duminică.

Prețul unui exemplar: 1 Leu

Orbii.

Dela inaugurarea erei creștine nici într-o vreme n'a făcut ravagii mai mari orbii cași azi. Bineînțeles e vorba de orbii sufletească. Oamenii în mare parte trec pe lângă adevăr, fără să observe, că ocolirea lui aduce nefericirile cele mai mari asupra omenirii întregi. Lipsa totală a vederii produce din când în când evenimente catastrofale. Orbii a întronat în Rusia regimul grozav al bolșevizmului. Orbii a clădit tot în Rusia statuie lui Iuda. Orbii a îndreptat pașii criminalilor roșii din Spania, ca să pângărească cu mâini sacrele altarele sfinte din Spania. Și tot orbii a dus la moarte sute de martiri din Mexico, Orbii clădește diavolului din patimi deslănțuite și între noi altar. Orbii face, ca chipul urât al lui Iuda trădătorul să se renască azi atât de des în aceia cari, în vederea unui favor trecător gădesc de demn, ca să trădeze legea

în care au fost botezați, credința în care au fost crescuți, Biserica, în care alătea daruri au câștigat, pe Isus Hristos care moarte grea a suferit pentru ea. Nimic nu e mai odios, cași un trădător. Orbii acestor trădători nu este scuzabilă. Avem doar pilda martirilor, care cu lumină strălucitoare arată, că privirea oamenilor trebuie să fie îndreptată sus către ceruri, nu cătră pământ, și că nu este bine a lepăda cele cerești pentru cele pământești.

Fără ajutorul Domnului însă, omul orb rămâne. De aceia trebuie ca să ne rugăm. Pentru de a evita un cataclism mondial, trebuie ca toți oamenii. să ceară dela Dumnezeu lumina. Lumina credinții adevărate. Numai aceasta va aduce pace pe pământ, numai aceasta poate să aducă fericirea unei țări.

De aceia cași orbii din Sfânta Evanghelie să strigăm și noi: Miluește-ne Fiul lui David. Să strigăm insistent, fără înceta-

re, ca strigătul nostru să străbată văzduhul, să strigăm cu credința nestrămutată a orbii de Isus vindecă, neascultând de aceia, cari ar vrea să astupe gurile noastre; Doamne, dă-ne nouă lumina credinții adevărate, ca nici odată să nu părăsim calea ta, ca niciodată să nu ne dejosim la rolul odios al lui Iuda trădătorul,

Așa vom putea încunjura căderea catastrofală a persoanei noastre proprii și a lumii întregi.

† Lucreția Frențiu

Vieța ei era o zi de muncă, ridicată prin iubirea ei arzătoare și eroică la nivelul unei sărbători. Lucreția Frențiu era eroina muncii din iubirea nețărmurită față de Dumnezeu, spre folosul semenilor ei. Concepție de viață, izvorâtă din aceea unire strânsă cu mărțelul și blândul Isus, Regele unic al inimii și vieții ei, care nu o poate da decât Sf. Euharistia, credință nețărmurită, simțire gingasă, voință fermă și muncă neobosită pentru alții o carac-

terizau pe aceea care a fost Lucreția Frențiu.

A vorbi despre ea în cadrul unui mic articol e peste putință, deoarece nu știm ce se admirăm în viața ei mai mult; evlavie angelică, sau devotamentul sfânt prin care a realizat principiul ei: Totul pentru alții, nimic pentru mine. Pentru a împlini cele două porunci ale iubirii Lucreția Frențiu avea un mijloc excelent, al cărui propagandistă însuflețită era: împlinirea cu sfințenie și zel a datorțiilor. În privința aceasta, ca în toate privințele ea a fost steaua strălucitoare a exemplului bun.

În casa părintească ochii cumiși și blânzi ai „Lucreției” au veghiat neîncetat ca frățiorii mai mici să nu simtă că buna lor mamă a fost răpită de moartea nemiloasă. Ca învățătoare „Domnișoara Lucreția” s'a năzuit din tot sufletul ca elevii ei săși câștige bazele fericirii eterne și pământestii, credința neclintită în bunul Dumnezeu și iubirea de munca. Urmând pe Înalt Preasfințitul ei frate, în cartierele episcopale din Lugoj și Oradea, era un exemplu de virtuți și jertfire de sine. La Lugoj într'un timp (1916—19) a fost directoarea internatului Școlii Normale de fete române unite, în care post era mama nu numai a elevelor, dar și a profesoarelor interne. În acest timp foarte greu pentru Români din Ardeal și Banat ea a știut să susțină în inimile tinere flacăra naționalismului.

Ca prezidenta și membra diferitelor societăți religioase și filantropice era totdeauna la înălțime. Săracii, bolnavii, nenorociții cu cât au fost mai părășiți cu atât aflau mai multă mângâiere la ea.

Personalitatea pioasă și originală, bună și energică a Lucreției Frențiu nu se poate com-

para cu nici-o personalitate. Ea a fost „Domnișoara Lucreția” Anii trecători n'au micșorat nobilitatea spiritului ei. O oră în societatea ei și se părea un minut, așa plin de spirit vorbea. Ea a cunoscut secretul mare, cum rămâne sufletul veșnic tânăr.

Lucreția Frențiu avea o calitate atât de rară azi: modestia. Ea care prin faptele și poziția ei socială ar fi trebuit să fie centrul societății a fugit de publicitate, făcut a muncit și n'a râvnit la laudele lumii. Faptele ei sunt rezumate în dosul iconișelor tipărite în amintirea ei. Sub fotografia figurei nobile și blânde putem citi:

LUCREȚIA FRENȚIU

Prin pâinea cerească

Model de viață creștinească

Și mamă orfanilor

Soră de caritate răniților

Mângâietoare bolnavilor

Ajutătoare săracilor

Îndrumătoare celor ajunși

În necazuri

Făcându-se tuturor toate
În ziua în care Domnul în trup a
Venit ea de trup s'a despărțit
Ca să primească dela Isus ca dar
De Crăciun fericirea cerească

„Renăscută prin botez a trăit
preamărindu-Te cu credința și cu
fapta” (Sf. Aug.)

ODIHNEASCĂ ÎN PACE

Rugați-vă pentru dânsa

Pe Lucreția Frențiu, Copilul născut în Betleem, Domnul nostru, în ziua aniversării coboririi Lui pe pământ, a aflat-o vrednică de răsplată. Ea a plecat dintre noi, dar spiritul ei trebuie să trăiască pentru ca binele să se înrădăcineze pe pământul românesc. Noi, pentru care ea a fost „Lelița Lucreția”, trebuie din adâncul inimii, să-i mulțumim exemplul ei strălucit și îndrumările pe care ni le-a dat și să-i promitem că din toate puterile noastre cu altruismul ei vom încerca să muncim pentru binela Bisericii și a semenului.

I. B.

Ucenicii Domnului.

4. Sf. apostol și evanghelist Ioan

„Și întorcându-se Petru, văzu venind după dânsul pe ucenicul acela pe care-l iubea mai mult Isus și care la cină se culcase pe pieptul Lui”.

Ioan 21, 20.

Sf. Ioan, evanghelistul, era încă tânăr când a fost chemat de Isus la apostolat. El a fost discipolul cel mai iubit de Isus, după cum însuși o mărturisește; și lui i-a încredințat Mântuitorul când era pe cruce, pe Mama Sa, Preacurata Fecioară Maria. După ce Domnul s'a înălțat la cer, el a predicat Evanghelia în Asia. Dar aici a fost prins și trimis la Roma, unde a fost chinuit în fel și chipuri; aruncat într-un cazan cu ulei fierbinte și

neîntâmplându-i-se nimic, a fost trimis în exil în insula Patmos. Acolo a avut o viziune în urma căreia, a scris cartea profetică numită: *Apocalipsa*.

Iată pe prietenul cel mai apropiat al Mântuitorului, care la cina cea de taină se odihni pe peptul Lui, și căruia Isus i-a destăinuit cele mai intime secrete. Prima condiție a unei adevărate prietenii, este, de a nu avea secrete față de prieten. Iar, dacă noi ne numim

clarățiile de dragoste din seara „revelionului” prezidând ședința, unde ni s'au adus ofenzele cele mai dure în loc de a calma spiritele agitate, a secun-dat și ajutat de a ni se majora amenințările. Oare așa dictează principiile fundamentale ale moralei?

Știrea aceasta ne-a umplut de adâncă jale. Adică

ni s'a declarat război și războiul este totdeauna dureros. Totuș avem o rază de nădejde. Domul prefect Sava Mărgineanu, cunoscut și respectat cași om de caracter, ne-a declarat, că atât timp, cât el va fi prefect, toți românii vor avea acelaș tratament, românii uniți și ortodocși de o potrivă se vor bucura de binefacerile noului gu-

vern, ambele biserici românești vor fi de o potrivă ajutate, și că vor fi delăturate toate greutățile, ce au pus vrajă între fii aceluiaș neam. Și Domnul prefect Mărgineanu încă nu a dat ocazie, să ne în-doim de cuvântul lui. Suntem convinși, că va putea și va ști rezolva și acest incident, care pare atât de grav.

Să grijim: cui credem!

La începutul sec. XIII. ereticii cunoscuți sub numele de albigenzi, negau ori ce autoritate, ori ce morală, proclamau poligamia, desființarea familiei și comunismul, într'un cuvânt toate doctrinele, care tind la desființarea societății.

Acești eretici parcurcând satele și orașele, semănau pretutindeni moartea sufletească și dezolarea. S'a încercat totul în contra lor: regii și-au unit forțele cu Roma Papală pentru a readuce la calea cea bună pe acești rătăciți.

Sf. Dominic primi inspirația dela P. V. Maria, de a predica sf. Rozar și recitarea lui și în curând mai mult de 100.000 eretici se convertiră la vocea servitorului Mariei, credința și pietatea reînfloriră.

Avem în fața noastră un fapt istoric fără vreo importanță mai mare și totuși cu două păreri atât de contrare una de alta, nu numai în privința timpului, dar chiar și în privința aprecierii diferite în ceea ce privește învățăturile Albigenșilor.

Conform uneia albigenzi erau eretici, rătăciți în înțelesul strict al cuvântului, iar conform celeilalte păreri ei sunt lăudați și ținuți de „oameni buni” și „ai lui Dumnezeu”, cum se numeau ei între sine.

Nouă nu ne face multă grijă, care anume descriere istorică să o primim de adevărată și care părere dintre cele două de corectă. Oare toți cetitorii noștri vor să știe care este adevărul și care este părerea aceea corectă? Care îndreaptă: drept îndreptând cuvântul adevărului: Și care emană dela: tatăl minciunilor?

In consecință: să grijim cui credem!

Ce să luăm și ce să dăm Maramureșului?

Se scrie des despre Maramureș și de soarta mașteră a românilor din acest colț de țară.

Se recomandă anumite mijloace pentru îmbunătățirea sorții lor, dar trebuie să recunoaștem

că până acum puțin s'a lucrat în această direcție.

Poporul din Maramureș trăiește în mare mizerie materială și intelectuală. Numărul neștutorilor de carte aici e mare de tot, dar așa urcat e și numărul

prieteni ai lui Isus, inima noastră este deschisă pentru El? Nu luăm noi vre-o hotărâre înainte de a-L consulta? Noi putem să pătrundem oricând, în inima lui Isus, prin adorabilele Sale rane, iar El nu poate intra în inima noastră, care este plină de iubi bine pentru creaturi. Putem noi spune, și spunem oare ca sf. Augustin: „Eu te iubesc, o Dumnezeule meu, și doresc să te iubesc în veci”.

A doua calitate a prieteniei este, de a împărtși cu prietenul, tot ceea ce ai. Ori, Isus, în timpul vieții Sale pământești s'a dat întreg, sf. Ioan; iar la moarte, pe cruce fiind, i-a dat în îngrijire pe Mama Sa, Preacurata Fecioară Maria. *Fiul Meu*, a spus Isus, *iată Maica ta!* Dar, și sf. Ioan s'a dat cu totul lui Isus și a părăsit totul pentru a-l urma; iar noi, încă trebuie să ne dăruim cu totul lui Isus, dacă vrem să-l fim prieten. Cui am dăruit noi inima noastră?

tră? căci lumea este nedemnă s'o aibă! Ce dăm noi lui Isus în schimbul gingășiei Sale? Lui l-am consacrat trupul nostru, voința noastră, inteligența... și, într'un auzant, tot ceea ce avem și suntem noi?

În sfârșit, a treia calitate a preteniei este asemănarea; iubirea face asemenea pe doi prietenii, dacă ei încă nu sunt. Căci, iubirea a fost aceea, care l'a făcut pe Ioan asemenea lui Isus, și un al doilea fiu al Mariei! Isus ne iubeste dacă și noi ne asemănăm Lui. Pentru a ajunge acolo, trebuie nu numai să ne odihnim vizibil în inima lui Isus ci să facem în așa fel ca și Isus să vină în inima noastră, iar noi, să nu voim altceva decât ceea ce voieste Isus, după cum spune sf. Ieronim! „Să avem aceleași dorințe și aceleași repugnante!”

(Traducere)

Alin Vania

au demonstrat ostentativ cu absența lor.

Foarte bine! Acuma dară ne cunoaștem oamenii și ne vom forma cadrele. A căzut odată masca de pe față, nu ne vom mai lăsa și fățari atâta.

Onoare și cinste unora, onoare Blăjenilor, onoare tuturor acelor doamne care simțându-se ofenzate în sentimentele cele mai sfinte de românce și bune creștine române-unite, la îndemnul conștiinței lor curate, au ripostat în modul cel mai demn, le exprimăm profundele noastre mulțumiri de recunoștință.

Așa dară gata cu frăția românească din Maramureș. Să nu ne legănăm în dulci speranțe de înfrățire și unire, planul de-a suspenda, ori muta pe toți funcționarii români-uniți din Maramureș, este pregătit de și eventual s'ar face fripturiști confesionali, v'or învrăjbi și prigoni pe credincioșii români-uniți. Deci să ne strângem rândurile să ne punem în gardă. Pentru ofenză cerem satisfacție!

Domnul Vicar-general episcopal ortodox: Dr. Vasca pe lângă toate de-

Am înțeles,

O noapte întreagă m'am svîrcolit pentru a afla gravele motive, în baza cărora „Reuniunea Altarul” din Maramureș în seara de 19 Ianuarie în sala „Cercului Militar” din Sighet, unde până în prezent nu s'a făcut nici politică și nici prozelitism confesional, în plin public, în modul cel mai dur, incompatibil cu demnitatea de român, și decreștin ne-a ofenzat pe toți românii uniți din Maramureș, ne-a declarat război

confesional, ne-a amenințat cu totală desființare religioasă și etnică, apelând și cerând pentru izbânda acestui plan și concursul jandarmeriei și al armatei. Ca motive s'au pus ortodoxia au suferit destul în Maramureș, acum a nu vor mai suferi, pornesc la luptă. Înaltul Guvern le va da tot concursul. Apoi alt motiv, că la „revelionul” din acest an doamnele și domniile români-uniți

celor lipiți pământului. Oamenii cu tragere de inimă se cugetă serios asupra modalităților prin cari acest popor oropsit s-ar putea aduce la o stare culturală și materială mai bună.

Sunt de părerea că Maramureșului unele lucruri trebuie să i le luăm, altele să i le dăm. Ce să-i luăm? Să-i luăm crișmele. Postiți în comunele Strâmtura, Săliște, Săcel, Moisei, Borșa unde zi de zi veți afla crișmele ticsite. Butinarii — lucrători de păduri — beau la plecare, beau la sosire; beau alături de bărbați și femeile și pe urmă beau și copiii, beau pe genunchii părinților lor.

Pe când în alte părți o femeie nu ar intra pentru toată lumea în crîsmă, în Maramureș ea trage din păhărel alături de bărbat fără nici o genă. Desigur cândva na fost așa, dar fiii lui Israil au știut cum să-i ademească și nu a fost lucru greu căci în Maramureș cei ce țin prăvălie au și drept de crîsmărit, iar din prăvălie până în crîsmă e numai o ușă, un pas. Dacă cei dela putere voiesc să facă un bine acestui popor, dela cei ce țin prăvălii să ia dreptul de crîsmărit ca să se știe, că femeia sau băiatul acela intră la prăvălie sau la crîsmă. Brevetele de a vinde beuturi să se reducă după numărul sufletelor, și să se dea numai creștinilor cari oricum sunt mai influențabili în privința morală, mai de conștiință decât evreul care tocmai fiindcă Dumineca nu are zi de serbătoare pe după uși își face „gscheftul”. Se zice că este control. Il vedem toți cum e.

Nu numai atât, ci mai mult: în unele comune unde beutul a devenit o plagă, ar trebui cel puțin pe timp de câțiva ani să se caseze toate brevețele, chiar și dela creștini.

Ni sar replica cumcă statul ar suferi pierdere mare pe urma lipsei de consumare a alcoolului. Se poate că — în sens rău înțeles — ar suferi pagubă, dar cu mult mai mare ar fi folosul pe care l-ar avea cetățenii cari formează statul. Dacă se lasă la loc toate crișmele cu și fără licență să nici nu mai vorbim de sanarea stărilor din Maramureș.

Luaji „moroșanului” beutura spirtuoasă și dați-i mâncare. Se înființeze statul în fiecare comună lipsită o magazie, în care să se depoziteze porumb și făină. Aceste magazine să se dea în arendă unor creștini cu obligația de a vinde cu preț maximalizat ca să nu ajungă sermanul om ca porumbul pe care azi la cumpărat cu 350 Lei la majă, peste o săptămână să-l ia cu 400 Lei. Sau facă-să în județ o Federală puternică, care să fie în stare a provedea cu marfă bună și ieftină toate cooperativele cari s'ar înființa în fiecare comună.

Dați Maramureșului școli, dar școli bine întreținute. Mureșanul toată iarna își ține 4—5 copii desculți, într'o camasă, acasă sus pe cuptor, că nu are cu ce-i îmbrăca. Unii cari ar fi de școală nu o cercetează din cauza distanței mari sau pentru că nu află în școală un cuib cald ci o cazarmă rigidă, rece un loc de tremur, de tortură

pentru ei. Având de a face cateheza în mai multe comune din Maramureș, am aflat până aproape când pica neaua copilașii martirizați de frig, așa că nu puteau nici creonul să-l țină între degete. Așa toamna așa primăvara. Invățătorii? Trag din umere. Nu se pot pune pe picior de război cu notar, cu primar, cu unii oameni cari ar avea cadenta și datarița de a se îngriji de lemne pentru școală. Intre astfel de împrejurări nu e mirare dacă, pruncii — de altfel slab îmbrăcați — vor avea groaza de școală. Tot e mai bine pentru ei acasă după cuptor, decât fixat în banca unei săli reci. Unde pruncii tremură de frig, orcât ar fi de prietenos invățătorul, nu poate crea atmosfera caldă plăcută, familiară prima recerință a unei bune educații.

Cât pentru generația tinăra trecută de anii de școală și rămasă fără carte, aceștia ar trebui prinși la carte pe timpul serviciului militar și încă așa, ca ei să nu fie lăsați la vatră până nu vor învăța a scrie și a ceti. În chipul acesta am scăpa în scurtă vreme Maramureșul de bărbați analfabeți

La îmbunătățirea materială a maramureșenilor ar contribui mult pomăritul. Ceva s'a făcut în direcția aceasta, dar încă e prea puțin. Ar trebui să facem și noi ceea ce a făcut un grof din Prusia Germană. Avea castel și o moșie frumoasă într'un ținut lipsit total de pomi. Ori cât a sfătuit pe săteni să cultive pomi nu i-a reușit, dar toamna nu-și putea păzi gră-

dina de ei. Groful însă nu și-a pierdut nădejdea, ci și-a făcut un plan pe care îndată la pus în aplicare. A înființat mai departe de casă o pomărie mare. Peste câțiva ani avea acolo la vre-o 30 mii altoi frumoși, buni de sădit. Într'o primăvară el dădu poruncă să surpe gardul cel mai depărtat și lăsă pepiniera fără pază. Sătenii începură a fura altoii, mai rar, apoi tot mai des, ba îi duseră și în comunele vecine. Care a fost rezultatul? În scurtă vreme întreg jurul a fost o grădină de pomi, iar oamenii s'au înstărit.

Facă-se lângă fiecare școală o pepinieră, din care în fiecare an să se dea gratuit 50—100 altoi. În chipul acesta Maramureșul ar deveni o grădină de pomi.

(Va urma)

Pentru comitet răspunde: Titu Berinde

Oficiul Parohial Român-Unit
din comuna Desești, jud.
Maramureș.

Nr. 9—1938.

A P E L

În ajunul prăbușirii unei biserice care de sute de ani străjuiește credința și naționalismul intransigent al unor Români vrednici și de omenie, se cuvine ca noi — în grija cărora stă soarta de mâine a neamului — să dăm pildă generației ce urmează, că știm cinsti trecutul și instituțiile care au apărut sufletul unui neam, în cele mai vițoroase secole.

Biserica istorică din Desești, se năruie sub puterea năprasnică a vremii, iar în aceeași măsură credința scade. Mai ales tineretul nu se poate înfrupta din izvorul sfânt al altarului, din cauză că localul bisericii, — pe lângă subrezenie — este neincăpător.

De aceea, conștienți de răspunderea ce apasă pe conștiința noastră de conducători, am apelat la bunăvoința autorită-

ților comunale din județ care — în majoritate s'au arătat profund înțelegătoare și după puțină ne-au trimis ajutorul lor bănesc.

Incurajați fiind până și de cele mai sărace comune din județ, îndrăsnim azi a apela și la bunăvoința Dvoastră rugându-Vă să simțiți în sufletul Dvoastră jalea unui sat întreg ce-și vede năruindu-se bisericuța unde părinții lor s'a rugat și plâns în negura vitregă a mai multor secole.

Și nu ne îndoim că tragedia acestor necăjiți creștini, va provoca durere în tot ce-i românesc și creștinesc, făcând să se reverse milostenie asupra durerilor ce ne copleșește în aceste momente.

În speranța că darul Dvoastră — cât de mic — va contribui la întărirea credinței în Dumnezeu și în puterile neamului nostru.

Vă mulțumim anticipat,

Comitetul de inițiativă:

Preot, Notar Inv. director,
Dragoș Zeharias Fodoruț

Calendar săptămânal.

23—29 Ianuarie 1938.

23. Dumineca Orbului

Ap. Col. 3, 12. Evg. 18, 35—43.

M. Celemente

24. Luni C. Xenii

25. Marți Ep. Grigore Teol. † 384

26. Mercuri C. Xenofont † 407

27. Joi M. sf. Ioan G. d. Aur

28. Vineri C. Efrem Sirul † 378

29. Sâmbătă Moast. sf. Ignațiu † 107

24 Ianuarie Unirea Țărilor Române.
Sărbătoare Națională cu repaus duminical obligatoriu.

Fraților!

„Imbrăcați-vă dar ca aleșii lui Dumnezeu cei sfinți și iubiți, întru milostivirea îndurărilor, în bună-tate, întru smerenie, întru blândețe, întru îndelungă răbdare, răbdând unul pe altul, și iertând unul altuia, de are cineva împotriva cuiva păcă, precum va iertat Hristos, așa să iertați și voi. Iară peste toate acestea dragoste să aveți, care este legătura săvârșirii. Și pacea lui Dumnezeu să stăpânească întru inimile voastre, la carea sunteți chemați întru trup și să fiți mulțumitori, cuvântul lui Hristos să locuiască întru voi din destul întru toată înțelepciunea, învățându-vă și înțelepțindu-vă pe voi înșivă cu psalmi și cu laude, și cu cântări spirituale, întru mulțămintă cântând întru inimile voastre Domnului”.

Col. 3, 12—16.